

Pau Vidal

Fronts oberts

Premi Marian Vayreda 2011

Editorial Empúries
Barcelona

Aquesta obra ha estat guardonada als Premis Ciutat d'Olot
amb el XLV Premi Marian Vayreda 2011,
atorgat per la Diputació de Girona
i l'Institut de Cultura de l'Ajuntament d'Olot.
El jurat estava format per Mita Casacuberta, Josep M. Fonalleras,
Eugènia Broggi, Carles Batlle i Marta Ramoneda

© Pau Vidal Gavilán, 2011

Primera edició: gener del 2012

© d'aquesta edició: Grup Editorial 62, s.l.u.,
Editorial Empúries
info@grup62.com
www.editorialempuries.cat

Fotocomposició: Víctor Igual
Impressió: Liberdúplex

DIPÒSIT LEGAL: B. 40.459-2011
ISBN: 978-84-9787-758-9

Queda rigorosament prohibida sense autorització escrita de l'editor qualsevol forma de reproducció, distribució, comunicació pública o transformació d'aquesta obra, que serà sotmesa a les sancions establertes per la llei. Podeu adreçar-vos a Cedro (Centro Español de Derechos Reprográficos, www.cedro.org) si necessiteu fotocopiar o escanejar algun fragment d'aquesta obra (www.conlicencia.com; 91 702 19 70 / 93 272 04 47).

Tots els drets reservats.

*A na Mònia (amb accent obert, com el front),
que ha inspirat tot això.*

PRIMER

—NEESKENS! NEESKENS!

No era la reparició sobtada d'un dels mites de la història del país. De la història esportiva, i poder de la nacional i tot.

—Neeskens, la mare que et va xinar! On t'has ficat? Va, coi, que ja es comença a fer fosc i hem de tornar.

No era cap relació massa íntima entre un quasi jove neoguaraní i una llegenda del futbol que ja rondava la seixantena.

—Nee... Ah, hòstima, ja era hora! Ja està bé, eh?, que m'estaves fent patir. Va, que marxem. Què és això que duus a la boca, a veure?

No era en Johann, l'inoblidable sis del Barça de l'època Cruyff. Era un gos.

—Però si això és un... Neeskens, però què collons has fet?!

El pobre Neeskens, ignorant la responsabilitat històrica adquirida d'ençà que havia estat rebatejat, s'havia limitat a seguir l'instint, que és el que fan tot els gossos, i desenterrar el cadàver que acabava d'ensumar, que és el que fan tots els pastors alemanys ensinistrats per la policia holandesa i anomenats precisament cans de cadàver. El que passa és que jo això ho vaig saber després.

—Serafino, m'ho podies haver dit, tu també.

—Sí, home, i tu m'hauries dit que em fiqués el gos allà on em capigués. O no?

No exactament. Jo més aviat li hauria dit que se'l confités, expressió que considero més adient a un sibarita de la llengua, encara que sigui un sibarita de la llengua que col·labora amb la policia, un ambient on se suposa que la parla és més, com ho diria... relaxada? Però el cert és que en Serafí tenia raó: quan em va demanar que li guardés l'animal el cap de setmana, si m'hagués especificat que servia per al que servia, m'hi hauria negat en rodó. Aprensiu com sóc, de seguida m'hauria imaginat en Neeskens (aleshores encara es deia Schnaaps, o una cosa així, el nom d'ensinistrat a Rotterdam) clavant-me queixalada a l'orella mentre dormia.

—Hosti, tu sí que ets animal! Els cans de cadàver són els gossos més pacífics que hi ha. Entre altres coses és per això que els van triar per desenvolupar aquesta varietat. Quan fa anys la Interpol va suggerir que a més de droga es podrien fer servir gossos per ensumar altres coses, com per exemple cossos humans enterrats, els especialistes de seguida van pensar en el pastor alemany.

—Doncs com és que els entrenen a Holanda?

—Ni idea, tu. Potser perquè els holandesos tenen més morts enterrats pels jardins. Ja saps com les gasten, per allà dalt! Ha, ha! esclar que, posats a fer, encara millor haver triat Bèlgica, no? Ha, ha, ha!

Clàssic humor de poli. De broc gros, però sense l'escatologia del de camioner. No sé per què però a mi no em fa riure. Deu ser que encara fa massa poc que sóc aquí.

—Hauries d'estar content, home! Passaràs a la història d'aquesta casa com el primer que ha estrenat els gossos.

Dit així, més aviat semblava que em pengés la llufa de pastor sard, que diuen que a força de passar dies i dies perduts per la muntanya acaben copulant amb tot el ramat. (Nota mental: copulant? És apropiat parlar de còpula en cas de zoofília?)

O seria millor fornicant? «El pastor fornicava amb les ovelles»? No, fornicar tampoc. Doncs com se'n diu? Fer un coit encara pitjor. Penetrant? Violant?)

Com que al llarg del dia en prenc tantes, de notes mentals, si no me les apunto després al vespre no me'n recordo. Mentre treia un paperet de la cartera i butxaquejava a la recerca del puntafina, contemplava en Serafí com esbandia i eixugava la bestiola. Havia estat molt content de retrobar-lo, pocs mesos enrere, en una classe de nivell C, de les reservades a agents que volen fer punts. Era un dels millors alumnes que tenia, per no dir el millor. En part perquè, essent fill de pagès, disposava d'un substrat molt ric i sobretot pur, gens contaminat pel canyol ciutadà, i en part perquè s'hi esforçava molt. Havia hagut de repetir tres vegades el curs de formació perquè al final el tombaven a la prova administrativa, i això l'havia aconseguit tant que ara era dels pocs que es prenia la meua assignatura seriosament, tal com demostrava aquella frase de la Interpol. Llarga i impecablement construïda. Impròpia d'un grau tan baix com el de caporal, que a més a més s'havia especialitzat de guia caní. «A casa meu sempre n'hi ha hagut ple, de gossos. Mon pare ne té de caçadors i tot, hi estic molt avesat», m'havia explicat el primer dia, quan l'emoció del retrobament havia fet que el seu vidrerenc nadiu arraconés per un moment el burocratès que li estàvem ficant al cap.

En nom d'aquesta amistat incipient, doncs, el dijous abans m'havia demanat que li guardés la bestiola el cap de setmana. És veu que era un exemplar preciós, en el sentit de preu, i que amb les presses de no deixar-se'l escapar l'havien adquirit sense haver tingut temps d'enllestir la gàbia. Ell a casa no se'l podia endur, la dona el mataria. I tampoc el podien deixar amb els altres, els de supervivents, drogues i atac, perquè es veu que els cans de cadàver, per alguna raó relacionada amb l'olfacte, si ho vaig entendre bé, no s'han de barrejar. Jo, en canvi, com que vivia sol, «segur que no et rondinarà ningú, oi?». Vés

i explica-li que això de viure sol és relatiu, que a casa hi ha ma padrina, que per més que tingui cent vuit anys i en faci no sé quants que no s'alça de la butaca d'orelles, no crec que un gos gros com aquest...

El cas és que vaig pensar mira, serà la manera que t'animis a pujar a Benassal, que d'ençà que la mala pècora va marxar que no trobes mai el moment d'anar-hi. Amb el gos per companyia segur que serà més fàcil. Si més no, tindràs algú per enraonar. Tal dit tal fet, ja ens tens a tots dos allà baix, voltant entre les bosquíries, llançant pinyes, empaitant esquirois i traient un pam de llengua. Dissabte va anar tan bé que vaig decidir de posar-li un nom més escaient, i quin més escaient per a un holandès que el del neerlandès més universal de tots? Ja ho sé, ara em direu que en Cruyff, i us diré que d'acord, no ens discutirem, futbolísticament parlant no hi ha color, però digueu la veritat: quants vegades us ha fet plorar, en Cruyff? Si de cas riure, amb aquella manera de parlar. Però de plorar, d'emocionar-se de debò, el que ens va fer plorar va ser en Neeskens, allà al balcó de la plaça de Sant Jaume, amb el puta Núñes judes traïdor al seu costat, i ell llançant la corbata a la multitud sense poder contenir les llàgrimes i la multitud, que érem nosaltres, rajant com unes magdalenes mentre el veneràvem, «Neeees-kens, Neeees-kens!». El neerlandès universal, no hi ha color.

L'ensurt per la macabra troballa ja m'havia passat, més o menys, però el neguit no em deixava. Enllestida la lliçó magistral sobre vida i costums del pastor holandès, el caporal m'havia recordat que m'afanyés, que l'intendent m'esperava. Que potser es pensava que me'n descuidaria? No estava acostumat que em cridessin de la central, jo. esclar que tampoc estava acostumat a trobar cadàvers enterrats al bosc, i el dia abans m'havia passat. Per sort els cuartelillos no tanquen els diumen-

ges, i al final la Guàrdia Civil de la zona s'havia fet càrrec de tot, després de la preceptiva excursió en landrover fins a la clariana on en Neeskens havia exhumat el cos. Afortunadament la patrulla rural ignoraven de quina mena de gos es tractava («Home, esclar. Et penses que aquests pelacanyes n'han vist mai cap, de ca de cadàver? Si costen una fortuna! Per què creus que li tenim tants miraments?», Serafí dixit), perquè si no m'hauria tocat explicar d'on l'havia tret, cosa que m'estimava més estalviar-me. Em vaig limitar a aclarir que em dedicava a corregir textos, activitat que els benemèrits van considerar una extravagància suposo que molt pròpia de catalans. Lliurat el cos a les autoritats, en Neeskens i un servidor ens vam poder ficar al petit i redundat Micra de lloguer i tornar a casa a una hora raonable, prou tard per trobar la padrina clapant i prou d'hora per posar-se el pijama i dormir una mica. Tot i que a mi em va costar, d'agafar el son, perquè de cop i volta em vaig imaginar en Neeskens arrencant-li el braç a la padrina, allà aclofada a la seva butaca víctima d'una sobredosi de Chandler.

—El gos què, doncs? Tot bé?

—Sí, l'acabo de deixar a la pista d'entrenament, en mans del seu guia.

—Danys?

—Qui, en Neeskens? No, es troba de primera.

Què es pensava, que li havia clavat un parell de mastegots per haver-me fet passar un tràngol com aquell? Se'm devia llegir l'estranyesa a la cara, perquè l'intendent es va afanyar a mig justificar-se.

—No, Camil, no sigui malpensat. Només és que aquest gos és un tresor, i l'hem de cuidar com si fos un fill. Entre que costen molt d'ensinistrar i que valen una fortuna... Si sabés quant de temps he trigat a convèncer el comissari. Hauria intentat la via del conseller i tot, si no fos que és un in... Resu-

mint, que al final em van concedir una partida extraordinària i l'hem pogut adquirir. Per això no m'ha fet gens de gràcia que el caporal Màrtir li cedís a vostè de manera irregular. Però vaja, ell mateix m'ha dit que l'ha cuidat molt bé perquè ja té experiència amb animals —jo? Amb quins animals? Si no es referia a la padrina...—, i no obrirem expedient. De fet és per això que l'he cridat.

Òndima, vols veure com ara me l'encolomen per sempre més? D'assessor lingüístic a cuidador de quissos: tot un salt professional.

—Miri, el cas és que, com que les despulles han aparegut en una altra autonomia, no és competència nostra. A la Comunitat Valenciana no hi ha cos autonòmic, o sigui que se n'ocuparà la mateixa Guàrdia Civil.

Autonomia, Comunitat Valenciana, cos autonòmic... Ja m'estava començant a sortir urticària.

—Però a mi em sap greu que el primer èxit d'en... com m'ha dit que li havia posat?

—Neeskens.

—Neeskens? Quin nom més estrany... Doncs això, que em sabia greu que el primer èxit d'en Neeskens al final servís perquè s'apunti el tanto un altre. Per això hi anirà a fer un cop d'ull.

—On, a Holanda?

—No, home, no, a Benassal. Ja és ben de la broma, vostè. Al bosc on el van trobar.

—Però si la Guàrdia Civil ja ho deu haver mirat i remirat tot! I a més jo... Què vol que hi miri? Vull dir, jo no en tinc ni idea, d'aquestes coses.

—No pateixi, que no hi anirà sol. Bé, sí, baixarà tot sol, però allà l'esperarà una persona. És un...

—Un moment. Perdoni, eh?, però no seria més lògic enviar-hi un agent? No és per això que serveixen?

—Impossible. Límits competencials. Cada cos policial ope-

ra al seu territori, i per sortir de les pròpies fronteres cal un permís que només es concedeix en casos molt concrets: investigacions a gran escala o tràfic de droga, bàsicament, i no és el cas. Si n'hi enviés un dels meus podríem tenir un conflicte. Imagini's que la Policia Nacional o la Guàrdia Civil me'ls enxampa rondant per allà i descobreix que són mossos. Ja la tenim muntada. Invasió de competències, violació territorial, bla bla bla... Denúncia i inspecció al canto. I si esperem que el conseller ens tregui les castanyes del foc, estem arreglats.

—Sí, esclar, però i si m'ensexampen a mi, què?

—Doncs no re. Que vostè tingui una relació laboral amb la casa és pura casualitat, el que compta és que té una residència allà i hi va els caps de setmana. Si no tampoc hauria tingut oportunitat de trobar el cos, oi?

—Acompanyat d'un gos que també té una relació laboral amb la casa, i això ja no és tanta casualitat.

—Precisament per això hi anirà sense gos. Vostè i el seu... diguem-ne introductor. L'únic que han de fer és tafanejar una mica, parlar amb aquest i amb aquell i sobretot visitar l'indret en qüestió. Pensi que vostè el va veure tal com el va deixar l'assassí, va ensumar l'aire que s'hi respirava. Hi ha detalls que només pot notar el que veu l'escenari del crim intacte. Després nosaltres ja ens encarregarem de comprovar si del material que porti en surt algun fil que s'endinsi al nostre territori. Al capdavant, això de Benassal és molt a prop de la frontera, oi?

Frontera? Quina frontera? Per a mi allà no n'hi ha cap, de frontera, només un riu.

—Sí, una cinquantena de quilòmetres.

—Doncs apa, ja està. I no pateixi, que l'hi sabrem recompenyar. Aquí l'obediència es valora molt. Au, l'espero demà passat. La secretària li donarà un sobre amb les dietes i tot el que necessita.

Em vaig aixecar sense saber si li havia de donar la mà o fer la salutació militar, atès que m'acabava de convertir en una

mena d'agent secret. O de Mortadello, més probablement. Quan ja tancava la porta vaig tornar a sentir la veu de l'intendent.

—D'això, Camil, una curiositat. Per què li ha posat, com era... Nestlé?